

ARKEOLOGISKA ARKIVRAPPORTER FRÅN LUND, nr 394

Kv. Eskil 20, Lund

Arkeologisk förundersökning 2011

Aja Guldåker

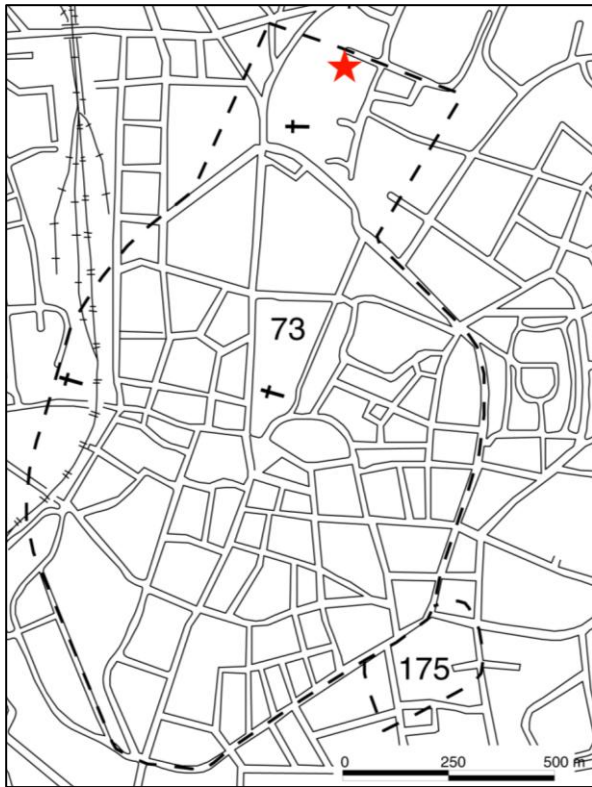

K

Kulturen, Lund 2011

Innehåll

Inledning	2
Fornlämningsmiljö	2
Tidigare arkeologiska iakttagelser	2
Genomförande och resultat	3
Sammanfattning	4
Administrativa och tekniska uppgifter	5
Referenser	6
Bilagor	6

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämnning 73, med platsen för undersökningen markerad med röd stjärna.

Inledning

Med anledning av att en ny strålskyddsklinik skulle uppföras på kv. Eskil 20, Lund, genomfördes en arkeologisk förundersökning. Schaktningsövervakningen genomfördes av Kulturen enligt Länsstyrelsens beslut (Lst.dnr: 431-16009-10).

Fornlämningsmiljö

S:t Olofs kyrka var under medeltiden belägen strax nordöst om den norra stadsporten men kyrkogården har endast ungefärligt kunnat lägesbestämmas utifrån gravfynd. Kyrkogården kan vara identisk med den mölleplats och hage som hyste en förfallen väderkvarn som skall ha legat vid den norra stadsporten. Platsen för den arkeologiska undersökningen var belägen norr om det medeltida Lunds norra passage.

Idag utgör området kring Norrtull en vägkorsning där Bredgatan som fortsätter i Getingevägen korsas av Allhelgona- och Laurentiigatan. Enligt 1704 års karta tillhörde området längs med Bredgatan stadens gemensamma fäladsmark. Något norr om läget för S:t Olofs kyrka fanns en väderkvarn, med anor tillbaka till 1500-talet (Blomqvist 1951 s 121). På den så kallade Vedelska kartskissen från 1580-talet har det markerats en "Weijermölle" i närheten av den tidigare S:t Olofs kyrka. Kvarnen omnämns sista gången under 1870-talet. Under början av 1900-talet byggdes en Ångcentral som skulle försörja lasarettet med el och varmvatten. Platsen för Ångcentralen var belägen strax öster om undersökningsområdet. År 1957 förlorade huset sin funktion och genomgick därefter flera ombyggnationer för att slutligen rivras inför nybyggnationen. Väster om undersökningsområdet finns Öronkliniken vars byggnad uppfördes år 1927. En tillbyggnad tillkom väster om Öronkliniken år 1961 och revs likaså inför nybyggnationen (Bevaringskommittén 1988 s 142 f).

Tidigare arkeologiska iakttagelser

Inom kvarteret har de arkeologiska undersökningarna varit få och med olika ambitionsnivå. Uppgifterna är hämtade ur Kulturens LA-arkiv:

- Vid grundgrävningen för Allhelgonakyrkan påträffades ”flere gravar med lemningar efter människokroppar, hvilka lågo i alldeles samma riktning som den, hvori den nya kyrkan har byggts” (Wrangel 1893 s 8).
- Rester efter gravar påträffades år 1923 vid planeringsarbeten väster om Allhelgonakyrkan. Två av gravarna, som var av typen hållkista med takhällar kom noggrant att mätas in och dokumenteras. I övrigt är inte fler gravar dokumenterade. Istället har området för påträffade gravar skissats in med blyerts på en plan över kyrkan. I en anteckning av Pär Axel Olsson står att läsa: ”*relativt stort antal mycket vittrade begravningar, vaga trärester* (P. A. Olssons anteckningar 1925, Kulturens LA-arkiv).
- En grävning för transformator i området sydväst om Allhelgonakyrkan gjordes år 1954, i nära anslutning till Allhelgonavägen. En översiktlig plan gjordes över ingreppet med kortfattad beskrivning, i vilken det inte framkom uppgifter om påträffade gravar. I väster påträffades fortsättningen av en mur som redan konstaterats år 1923. En brunn av trä i skiftesverk påträffades i öster (Kulturens LA-arkiv).
- I samband med en grävning år 1995 gjordes en besiktning av ett schakt för telekabel i grusvägen från Getingevägen/Kävlingevägen upp mot Allhelgonakyrkan. Schaktdjupet var ca 0,5 m och låg i anslutning till ett tidigare fjärrvärmeschakt. Lagren bestod huvudsakligen av mylla med inslag av byggnadsrester (Karlsson 2007).
- En bevakning gjordes år 1995 i samband med ledningsarbeten strax söder om den 1954 år undersökta ytan. I en sektion konstaterades påförda lager ner till 1,0 m under gatan, troligen jord som påförts i samband med Allhelgonakyrkans byggande (Kulturens arkiv).
- Kulturen utförde en arkeologisk förundersökning i samband med nyanläggning av VA-ledning år 1996 till fastighet strax norr om Allhelgonakyrkan. Kulturlagren var mycket dåligt bevarade på den aktuella ytan. Inga gravar påträffades (Lundberg 1996).
- I samband med omgestaltung och byggande av cykelbana strax väster om Allhelgonakyrkan och invid Kävlingevägen undersöktes 18 gravar år 1994 (Karlsson 2004).
- Ett nytt avlopp skulle anslutas till Allhelgonakyrkan år 2007. En förundersökning genomfördes i det 50 meter långa schaktet. 16 gravar påträffades, liggandes in situ, väst-nordväst om allhelgonakyrkans västgavel. Flera var ytligt belägna (Karlsson 2007).
- En arkeologisk förundersökning genomfördes år 2009 då åskledare samt dräneringsarbete skulle göras i kv Eskil 19. Arbetena kom endast att beröra områden med påförda massor eller som grävts i modern tid. Inga spår av gravar eller S:t Olofs kyrka (Bolander 2010).

Genomförande och resultat

Inför nybyggnationen av strålningskliniken har flera byggnader på lasarettområdet rivits inom ett schaktningsområde av 2700 m². Då byggnaderna hade källare schaktades kulturlager bort under 1900-talets början, samt under 1960-talet. Området som besiktigades var ett smalt område mellan byggnader där det bedömdes föreligga möjligheter att påträffa intakta medeltida kulturlager. Det visade sig dock vara utschaktat ner till moränen, vilket medför att inga vidare antikvariska åtgärder är nödvändiga.

Figur 2. Schaktningsområde vid Kv Eskil 20. Kulturens arkiv.

Sammanfattning

Med anledning av nybyggnation av en strålningsklinik i kv Eskil 20, Lund genomfördes en arkeologisk schaktningsövervakning inom ett mindre område av den totala schaktningsytan på ca 2700 m² som bedömdes ha förutsättningar att inneha bevarade medeltida lämningar. Inga intakta medeltida kulturlager påträffades dock.

ADMINISTRATIVA OCH TEKNISKA UPPGIFTER

Länsstyrelsens beslut, dnr	431-16009-10	Fornlämning nr/art	RAÄ 73:1
Socken/stad	Lund	Socken-/Stadsnr	1298
Landskap	Skåne	Län	Skåne
Kommun	Lund	Trakt/kvarter/fastighet	Kv Eskil 20

Typ av exploatering	Nybyggnation
Uppdragsgivare	Region Skåne
Typ av undersökning	FU
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Gertie Ericsson, Aja Guldåker
Övrig personal	
Fältarbetstid	2011-04-13

Fälttid	
Arkeolog	4 h
Maskin	-

Undersökningens omfattning	
Yta	2700 m ²
Kubik	- m ³
Schaktmeter	-

Kostnad för arkeologi	
Fältarbete	650x4h=2600 SEK
Rapport	650x4h=2600 SEK
Analys	-
Övrigt	-
Summa:	5200 SEK

Kostnad övrigt	
Maskiner	
Bodar	
Övrigt	
Summa	

Summa, faktisk 5200 SEK

Summa, beslutad Enligt löpande kostnad

Fyndmaterial (förvaring m.m.)	Inga fynd tillvaratogs
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen
Ritningar, dokumentation	-
Foto	6 digitala fotografier
Analys	
Övriga upplysningar	

Referenser

Bevaringskommittén, 1988. *Lund utanför vallarna. Del 1*. Lund.

Blomqvist, R. 1984. *Lunds historia 1. Medeltiden*.

Bolander, A. 2010. *Kv Eskil 19, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009*. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 369. Kulturen, Lund.

Karlsson, M. 2004. *Kv Eskil 19, Lund. Arkeologisk förundersökning 2004*. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 119. Kulturen, Lund.

Karlsson, M. 2007. *Kv Eskil 19, Lund. Arkeologisk förundersökning 2007*. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 231. Kulturen, Lund.

Lundberg, A. 1996. *Kv Eskil 19, Lund. Arkeologisk förundersökning 1996*. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 37. Kulturen, Lund.

Wrangel, E. 1893. *Allhelgonakyrkan i Lund. Det gamla och det nya templet*. Lund.

Bilagor

Planritning över Kv Eskil 20

Kv Eskil 20, Schaktningsområde

- Rivna byggnader
- Kvarvarande tegelbyggnad
- Område för schaktning

I serien arkeologiska arkivrapporter från Lund har utgivits:

2009

- Nr 337 Kv. S:t Jakob 10, Lund. Arkeologisk förundersökning 2007. Geoteknisk provborrning. Mattias Karlsson.
Nr 338 Kv. S:t Jakob 4 och 13, Lund. Arkeologisk förundersökning 2006. Geoteknisk provborrning. Mattias Karlsson.
Nr 339 Kv. S:t Jakob 4 och 13, Lund. Arkeologiska förundersökningar 2008. Mattias Karlsson.
Nr 340 Processionsgången i Lundagård, Lund. Trädplantering. Arkeologisk förundersökning och antikvarisk kontroll 2008. Mattias Karlsson och Gunilla Gardelin.
Nr 341 Kv. Glädjen 4, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Mattias Karlsson.
Nr 342 Kv. Brunius 16, Lund. Arkeologisk förundersökning i samband med alternativ grundläggning 2007-2008. Gunilla Gardelin.
Nr 343 Kv. Saluhallen 1, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Mattias Karlsson.
Nr 344 Revinge 23:15 och 35:1, Revinge bytomt, RAÄ 5:1, Revinge socken. Arkeologisk förundersökning 2009. Mattias Karlsson.
Nr 345 Askallén i Lundagård, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander och Gertie Ericsson.
Nr 346 Kv. Föreningen 16, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Mattias Karlsson.
Nr 347 Kv. Kulturen 24, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander.
Nr 348 Adelgatan och kv. Stådet 9, Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander.
Nr 349 Stora Råby 33:15 och 33:19, Stora Råby bytomt, RAÄ 10 Stora Råby socken. Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander.
Nr 350 Hospitalsträdgården 2, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander.
Nr 351 Nr Sankt Mikael 6, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander.
Nr 352 Silvåkra 10:4, Silvåkra bytomt, RAÄ 2:1, Silvåkra socken. Arkeologisk förundersökning 2009. Mattias Karlsson.
Nr 353 Kv Domkyrkan 2, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander.
Nr 354 Kv Kulturen 24, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander.
Nr 355 Innerstaden 2:1, Stadsparken, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander.
Nr 356 Kv Svaneluckykan 3, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander.

2010

- Nr 357 StadsvalLEN i Lund – en översiktlig historik. Adam Bolander.
Nr 358 Kv S:t Jakob 2, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander och Gertie Ericsson.
Nr 359 Igelösa 18:2, Igelösa bytomt, RAÄ 16, Igelösa socken. Arkeologisk förundersökning 2009. Gertie Ericsson.
Nr 360 Kv Sankt Peter 34, 35 mfl, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Geoteknisk provborrning. Karl-Magnus Lenntorp.
Nr 361 Askallén i Lundagård, Lund. Trädplantering. Arkeologisk förundersökning och antikvarisk kontroll 2009. Gertie Ericsson.
Nr 362 Kv Sjöjungfrun 11, Trelleborg. Geoteknisk provborrning 2009. Gertie Ericsson.
Nr 363 Kv Furan 9, fornlämning Vellinge 17, Vellinge socken, Vellinge kommun. Arkeologisk förundersökning 2010. Gunilla Gardelin.
Nr 364 Kv Myntet 29 och 30, Lund. Geoteknisk provborrning 2010. Gertie Ericsson.
Nr 365 Kv Grynmalaren 25, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010. Claes Theliander.
Nr 366 Kv Gernandtska lyckan 19, Lund. Geoteknisk provborrning 2009. Gertie Ericsson.
Nr 367 Kv S:t Botulf 14, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Claes Theliander.
Nr 368 Kv S:t Botulf 14, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010. Claes Theliander.
Nr 369 Kv Eskil 19, Lund. Arkeologisk förundersökning 2009. Adam Bolander.
Nr 370 Kv Enskiftet 3, Östra Torn, RAÄ 159, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010. Claes Theliander.
Nr 371 Kv Helgonagården 8:1, Getingevägen, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010. Claes Theliander.
Nr 372 Kv Valfsken Större 38, Trelleborg. Arkeologisk förundersökning 2010. Gunilla Gardelin.
Nr 373 Kv Trädgården 11, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010. Claes Theliander.
Nr 374 Kv Galten, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010. Karl-Magnus Lenntorp.

2011

- Nr 375 Kv Sankt Botulf 14, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. Aja Guldåker.
Nr 376 Kv Gernandtska lyckan 15, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010-2011. Aja Guldåker.
Nr 377 Kv Saluhallen 1, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010. Claes Theliander.
Nr 378 Kv Gråbröder 33, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010. Ivan Balic.
Nr 379 Lunds medeltida stad. Schaktning för fjärrvärmeledningar. Arkeologiska förundersökningar 2008 – 2009. Ivan Balic.
Nr 380 Kv Brunius 12, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. Aja Guldåker.
Nr 381 Kv Gråbröder 14, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010. Aja Guldåker.
Nr 382 Kv Rundkyrkan 2, Södra Sandby bytomt, RAÄ 93, Södra Sandby. Arkeologisk förundersökning 2011, Ivan Balic.
Nr 383 Kv Sankt Peter 35, Lund. Arkeologisk slutundersökning 2010. Aja Guldåker.
Nr 384 Stora Råby 34:7, Stora Råby bytomt, RAÄ 10:1, Stora Råby. Arkeologisk förundersökning 2011. Ivan Balic.
Nr 385 Bantorget, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. Aja Guldåker.
Nr 386 Kv Katedralskolan 5, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. Aja Guldåker.
Nr 387 Kv Eskil 19, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. Gertie Ericsson.
Nr 388 Kv Thomander 31, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. Gertie Ericsson.
Nr 389 Kv Maria Magle 6, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. Gertie Ericsson.
Nr 390 Kv Katedralskolan 8, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010. Aja Guldåker.
Nr 391 Kv Sankt Peter 18, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. Gertie Ericsson.
Nr 392 Kv Drotten 11, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. Aja Guldåker.
Nr 393 Kv Winstrup 10, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. Aja Guldåker.
Nr 394 Kv Eskil 20, Lund. Arkeologisk förundersökning 2011. Aja Guldåker.

Tidigare nummer kan rekvireras från Kulturen, Kulturmiljöavdelningen
Telefon: 046-350406
E-post: arkeologi@kulturen.com